T.N.Qori Niyoziy nomidagi O‘zbekiston Pedagogika fanlari ilmiy tadqiqot instituti

UZLUKSIZ TA’LIM

ILMIY-USLUBIY JURNAL

2021
maxsus son

DJURAYEV Risbay
Bosh muharrir

Jurnal 2001 yildan nashr qilina boshlangan.
O‘z MAAdan 2007 yil 3-yanvarda № 0101-tartib raqami bilan qayta po‘yxatdan o‘tgan.

Jurnalda e’lon qilingan maqolalardan iqtibos keltirilganda «Uzluksiz ta’lim» jurnalidan olinganligi ko‘rsatilishi lozim.

Tahrir hay’ati:
Sherzod SHERMATOV
Uzoqboy BEGIMQULOV
Alisher UMAROV
Nargiza RAXMANQULOVA
Xolboy IBRAGIMOV
Shavkat QURBONOV
Roxatoy SAFAROVA
Islom ZOKIROV
Dono G‘ANIYEVA
Lobar QARAXANOVA
Dusmurod DJURAYEV

Tahririyat manzili:
100027, Toshkent sh.,
Furqat ko‘chasi,
174-uy.
O‘zPFITI
Tel.: (71)-245-92-34
(93)-503-52-07
e-mail: uzluksiztalim_jurnal@mail.ru
liya_2305@mail.ru

TA'LIM MAZMUNI UZLUKSIZLIGI

3 ***S.T.Turg'unov***
Uzluksiz ta'lim tizimida pedagogik jarayonlar samaradorligini ta'minlash
9 ***A.G'.Turg'unboyeva***
O'smirlik davrida xarakter aktsentuatsiyasi va xarakternig shakllanishi
13 ***M.A.Maxsudova***
Turli yosh davrlarida muloqotning rivojlanishi
17 ***Z.B.Kurbanova***
Bolalar ijtimoiylashuvini tashxis qilish uzluksiz ta'lim samaradorligi omili sifatida
21 ***Yo.T.Djumanazarov***
Maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishning ayrim psixologik aspektlari
25 ***S.Yu.Akbarov***
Kattalarga ta'lim berish samaradorligini oshirish – yangi davr talabi sifatida
28 ***A.A.Xusanov***
Bo'lgusi o'qituvchi-logopedlarni inklyuziv ta'lim muhiti sharoitida pedagogik faoliyatini ilmiy tashkil etish pedagogik muammo sifatida
32 ***D.D.Oribboyeva***
Maktab yoshidagi o'quvchilar ijtimoiy kompetentligining tarkibiy qismlari
36 ***M.B.Badritdinova***
O'smirlarda tafakkur rivojlanishining psixologik xususiyatlari
39 ***Z.O.Rahmatullayeva***
Bolalarda emotsional intellektni shakllantirishning samarali omillari
42 ***D.H.Ergasheva***
O'quv-bilish faoliyati muhitida bola mustaqilligining psixologik xususiyatlari
46 ***D.H.Ergasheva***
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar bilish faoliyatida mustaqillikni rivojlantirish omillari
50 ***N.O.G'aniyeva***
O'smirllik davrida ijtimoiy qo'rquv holatlarining namoyon bo'lishi
54 ***N.A.Vaxobova***
Oilada bolani maktab ta'limiga «shaxs» sifatida tayyorlashning ijtimoiy-psixologik omillari
58 ***Г.Р.Мансурова***
Особенности типов темперамента и их влияние на профессиональное самоопределение личности
64 ***Sh.J.To'ychiyeva***
Psixologik mahoratli o'qituvchi – davr talabi
66 ***M.Abdullayeva, N.Abdullayeva***
Oiladagi muloqotning o'ziga xos xususiyatlarining shakllanishi
70 ***M.Abdullayeva, D.Abdullayev***
O'smirlarni sport musobaqalariga tayyorlashning o'ziga xos jihatlari
74 ***Z.B.Kurbanova, M.N.Rustamova***
O'quvchilar kreativ qobiliyatini o'rganishning diagnostik vositalari
78 ***Sh.B.Tursunova***
O'qituvchi kasbiy kompetentligini shakllantirish omillari
81 ***Sh.B.Tursunova***
O'qituvchi kasbiy kompetentsiyasi rivojlantirishida kreativ muloqot omillari
85 ***A.A.Soliyev, M.Y.Mirvaliyeva***
O'smirlar sotsial statusini shakllantirishiga ta'sir etuvchi omillar
89 ***G.Tulyaganova***
Shaxs rivojlanishining turli bosqichlarida o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishning psixologik xususiyatlari
93 ***O.R.Nabiyeva***
Reproduktiv yoshdagi ayollar ruhiyatida kuzatiladigan o'zgarishlar
98 ***M.N.Rustamova***
Pedagogik faoliyat samaradorligining psixologik omillari
101 ***G.Sh.Tursunova***
Egotsentrizm shaxs xususiyati sifatida
104 ***A.N.Qurbonboyev***
O'zini o'zi faollashtirish psixologik tadqiqotlar predmeti sifatida
108 ***D.B.Toshpo'latova, N.Maxmudova***
Oliy ta'lim muassasalari maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini pedagogik faoliyatga tayyorlash jarayonlarini takomillashtirish mexanizmlari

BOLALAR IJTIMOIYLASHUVINI TASHXIS QILISH UZLUKSIZ TA'LIM SAMARADORLIGI OMILI SIFATIDA

Z.B.KURBANOVA,
NamDU psixologiya kafedrasi dotsenti v.b.

Maqolada oiladagi shaxslararo munosabatlarning maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalar ijtimoiylashuviga ta'siri, mazkur oilalar bilan amaliy psixolog tomonidan olib boriladigan psixodiagnostik, psixoprofilaktik va psixokorrektsion ishlar mazmuni haqida fikr yuritilgan.

Uni ota-onalar, pedagoglar, amaliy psixologlar, magistratura va bakalavriat ta'lim yo'nalishi talabalariga tavsiya etish mumkin.

Kalit so'zlar: *maktabgacha ta'lim yoshi, kichik maktab yoshi, shaxslararo munosabatlar, ijtimoiylashuv, oila, Oilaviy munosabat, profilaktik ishlar, korrektsion ishlar, diagnostik ishlar, amaliy psixologiya, psixodiagnostik vositalar, psixologik tamoyillar, ijobiy obraz yaratish tamoyili, xabardor qilib borish tamoyili.*

Данная статья посвящена к раскрытию сущность проблемы межличностного отношения в семьях, её влияние на процесс социализации детей дошкольного и младщего школьного возраста. А также анализируется методы психопрофилактичесой, психодиагностической и психокоррекционной работы практического психолога с родителями детей дошкольного и младщего школьного возраста. Статья предназначена для родителей, педагогов, практических психологов, магистрантов и студентов неадгогических факультетов.

Ключевые слова: *дошкольный возраст, младщий школьный возраст, межличностьные отношения, социолизация, семья, семейные отношения, профилактическая работа, диагностическая работа, практическая работа, психодиагностические средства, психолигические принципы, принцип создания новых творческих образов, принцип осведемленности*

This article is devoted to revealing the essence of the problem of interpersonal relations in families, its influence on the process of socialization of children of preschool and primary school age. It also analyzes the methods of psychoprophylactic, psychodiagnostic and psychocorrectional work of a practical psychologist with parents of preschool and primary school children. The article is intended for parents, teachers, practical psychologists, undergraduates and students of pedagogical faculties.

Key words: *preschool age, primary school age, interpersonal relations, sociolization, family, family relations, preventive work, diagnostic work, practical work, psychodiagnostic tools, psychological principles, the principle of creating new educational principles, the principle of awareness*

Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsining shakllanishi, ijtimoiy munosabatlarni o'zlashtirishga layoqatliligi, bilish jarayonlarining taraqqiyoti, maktab ta'limiga jismoniy, aqliy, motivatsion tayyorligi uzluksiz ta'lim

etishlari borasida qator ishlar amalga oshirilmoqda.

Ota-ona va farzandlar munosabatlarini diagnostika qilish amaliy psixolog faoliyatidagi asosiy yo'nalishlardan biridir. Ta'lim muassasasi amaliy psixologining diagnostik faoliyati asosini tarbiyalanuvchi, o'quvchi va ularning ota-onalari o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni aniqlash tashkil etadi. Mazkur vazifani amalga oshirishda amaliy psixolog psixodiagnostika amaliyotida keng qo'llanilayotgan metodikalardan foydalanishi mumkin. Jumladan, "PARI" metodikasi, "Siz qanday tarbiyachisiz?", "Ota-ona va farzand", "Siz o'z bolangizni bilasizmi?", "Bobolar va buvilar" metodikalari, "Oila rasmi", "Rene?Jil" metodikasi, "Oila sotsiogrammasi" kabi proyektiv metodikalar bilan ishlash mumkin.

Ota-ona va ularning farzandlari o'rtasidagi munosabatlarini diagnostika qilishda Rene Jil metodikasidan foydalanish yaxshi samara beradi. Rene Jilning "Bolaning shaxslararo munosabatlarini o'rganish" metodikasi orqali bolaning shaxslararo munosabatlar hamda uning oilaviy munosabatlarni idrok qilish sohasini tadqiq qilish mumkin. Ushbu proyektiv metodikaning maqsadi bolaning ijtimoiy moslashuvchanligini, shuningdek uning atrofdagi kishilar bilan bo'ladigan o'zaro munosabatlarini o'rganishdan iborat.

Oila va ta'lim muassasasi o'rtasidagi muvaffaqiyatli munosabatlar bir qator psixologik tamoyillar asosida amalga oshiriladi:

1. Ota-onada ta'lim muassasasidagi bola to'g'risida ijobiy obraz yaratish tamoyili. Pedagog ota-onaga farzandini faqat yaxshi tomondan ko'rsata bilishi lozim.

2. Bolaning yutuqlaridan ota-onani xabardor qilib borish tamoyili. Ta'lim muassasalari pedagoglari ota-ona bilan kundalik muloqotda bolaning erishgan yutuqlari, qanday bilim, malaka va ko'nikmani egallaganini ko'rsata olishi lozim.

3. Bolaning oiladagi, uydagi maqomini bilish tamoyili. Pedagog bolaning uydagi xulqi va yutuqlari yoki kamchiliklarini bilib turishi shart.

Mazkur tamoyillarga rioya qilish pedagog va amaliy psixolog hamkorlikda, o'z faoliyati mazmunini uyg'unlashtirgan holda amalga oshirishni tashkil qilishi, oila va ta'lim muassasasi o'rtasida samarali muloqot o'rnatish, oilada ota-ona va farzand munosabatlarining barqarorlashuvi hamda bolalar ijtimoiylashuvi, uzluksiz ta'lim tizimining yangi bosqichida zarur bilim, ko'nikma va malakalarni muvaffaqiyatli o'zlashtirish, psixologik moslashish jarayoni samaradorligini ta'minlovchi eng muhim omil sifatida xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Карабанова О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования:. М.: Гардарики, 2005. 320 с. Каримова В. Оила психологияси:– Т.: 2008 – 152 б.

2.Nishanova Z.T. Alimbaeva Sh.T. V.Ya. Sulaymanov. Psixologik xizmat . T.2013.